

Hirdetési árak: Helyben és postán küldve. Egy évre 10 fr.-k. Fél évre 5 fr. -k. Negyed évre 2 fr. -k. Egyes szám 5 kr.

A lap stílusát illető minden közlemény: Nagy-hatvan utcán, 1564. szám. Dunaszerly háza. - a szerkesztőségbe bérmenive küldendő.

Előfizetési helyben: TRUBÉDI K. LAJOS és társai; OSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésben és a kiadótársulatban; KUTASI IMRE könyvtárában; a postahivatalok nyomdájában a postahivatalok útján.

DEBRECEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Nagy hatvan postán küldve 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többi... Hirdetési díj... Kéziratok vissza nem adatnak.

Hódítási jubileum.

Eppen tíz éve múlt, hogy Bosznia és Hercegovina igazgatását, a nagyon drága okkupáció végzetével átvette az osztrák-magyar-monarchiának közös kormánya. Mintegy jubileumszerű ennélfogva, hogy a közös pénzügyi miniszter, vagy hát az ugyanevű bosnyák miniszter: Kállay Béni e napokban hízelgő tartalmu elismerő levelet kapott a magyar királytól, ki lelkes szavakban köszöni meg neki, hogy oly okosan igazgatja az okkupált tartományokat.

Es kétségtelen, hogy a tíz esztendő nem múlt el hiábavalóan azokra nézve, a kik meghódították Rudolf trónörökös ott tartományát, hogy azok az országok jól vannak igazgatva, az állami és társadalmi élet a fejlődés biztosítékaival hova-tovább teljesebben láttatik el, vagy is, hogy a tíz évi kormányzás maglőpő sikereket ért el. És Rudolf trónörökös a maga tapasztalatairól kimerítő, s úgy látszik igen kedvező jelentést tett a királynak, mert ez indítatva érezte magát a legbiztosabb kifejezések kíséretében adni elismerését a maga megelégedésének.

Kétségteljes joggal reklámlálhatja Kállay miniszter a király köszönetét és elismerését. Ő sok szerencsével vagy talán még több tudással és előrelátással kezdeményez és hajt végre olyan intézkedéseket, melyek amas országok törvénykezési, közigazgatási, pénzügyi, nevelésügyi és közgazdasági életének fejlődését s általában államilag való megerősödését eredményezik s a ki elfogulatlanul akarja megítélni az eredményeket, rá kell jönnie, hogy e 10 évi kormányzás megfelelő sikert ért el az okkupált tartományokban. Kállay csak legújabbban is a tulajdon és birtoklás biztonságának egyedül elfogadható tényezőjét, a telekkönyveket akarja behozni eme tartományokban.

Fontos és ama tartományok gazdasági életének fejlődésére s a közvagyonosodás biztosítására nézve felettebb nagy horderővel bíró intézkedésnek kell elismerni a telekkönyvek életbeléptetését. — Usakhogy mind emez üdvös és czélészertű látszó intézkedések eredményeit s a kormányzás sikerét teljesen kétes értékűvé teszi az az ideiglenesség, mely e tartományok államjogi viszonyait és hová tartozásukat érdeklőleg fenn áll és — úgy látszik: fenntartani fog még jövőre is.

As volt az indoka annak idején e két tartomány megszállásának, hogy az monarchiának keleti politikájának a kulcsa, melyet nem szabad idegen s talán éppen ellenes hatalom birtoklásába juttatni.

Hogy mennyire jogosult az a felfogás, az ezáltal fölőleges vitatni. Meg volt ez beszéltve ez előtt tíz évvel s azóta már számtalanszor a hazai sajtóban. Ami most lényeges, az csak annyi lehet ez alkalommal, mikor maga a király elismerő levelében az államélet állandó biztosításáról beszél, hogy ha maga az államfő s nyilatkozatában egyenesen az állandó államélettel számol, s azt ismeri be, hogy ott emez államéletnek ily formák közt való berendezése foganatosított — a kormányok miért nem látják elérkezettnek az időt arra, hogy ezt a még mindig függő kérdést valahára oldják meg s az ideiglenesség állapotát szüntessék meg.

Mert igen szép és bizonyára nagylelkű cselekedet az, melyet a közös pénzügyminiszter e tartományokban a monarchia nevében végez, de másfelől önkényű fölmerül a kérdés, hogy mindezen áldozat és sok bícs cselekedettel szemben miben lehet a kellő egyenértékű legalább idealiter kimutatni, mert hogy

az ideiglenességben kivált nekünk semmi hasznunk sincs, azt nem szükség bizonyítani.

Hiszen az a helyes szakszertű adminisztráció, mely ott behozatott és végrehajtatik, az a jelentős megerősödés, melyen e tartományok kulturális, gazdasági és jogelöle átment, magukban az ott lakó népekben is meggyökerezethette azt a hitet, hogy velünk és oltalmunk alatt élhetnek-e jövőre is, vagy pedig más igazgatási és államrend felel meg igényeiknek. Nincs tehát ok késlekedni a kérdés gyökeres megoldásával.

Belföldi hírek. A magyar állam háztartása A pénzügyminisztérium közölte a 2-ik negyedév pénzügyi eredményét. A hivatalos kimutatás szerint a bevételek e negyed év alatt 14,044,337 forint voltak kezezőbbek a tavalyi év hasonló időszakának bevételeihez mérve, — de miután ezen idő alatt a pénzügyminiszter 12,460,585 frt 85 krral szaporította az ország adóssági terhet, erre az évnegyedre tényleg csak 1,573,752 frt és 3 krnyi valóságos szaporulat mutatkozik. Uj belügyminiszter. — A bécsi Presse hire szerint gf Khuen Hédevary Károlyt hívott bñ vennét át a belügyminiszteri tárczát, kinek helyére gf Pejacevich Tivadart nevezeték ki. — A d a u d i e n d u m v e r b u m. Egy bécsi lap hire szerint Strosmayer diakóvári püspököt a király elé fogja cztálni, a Kiewbe küldött üdvözölő táviratért. A p a n s z l á v o k e l e n. A tiszai ág. evang. egyház-kerület kassai közgyűlése Daxner István tiszolci ügyvédet, a klenőci egyház felügyelőjét, ki a pánszláv bizelmeke vezére volt, felügyelzette állásától, fegyelmi eljárást rendelt el ellene, s ennek foganatosításával a gömöri espereséget bizta meg. Daxner egyéb pánszláv bizelmei mellett pártfogásába vette a pánszláv naptárt szerkesztőt s e miatti állásától elmozdított Salva Károly klenőci tanítót, s ennek érdekében zendülést kísértett meg. Itt az ideje annak, ha már a kormány nem mozog, hogy a lutheranus egyház maga lépjen fel a pánszlávok ellen. Gyász-ü t e z e k. A budapesti veterán-egyletek elhatározták, hogy a király születés-napján a „Gott erhalte” hangjai mellett vonulnak fel; voltak ugyan, a kik azt indítványozták, hogy a Kölcsey hymnusza mellett történjék a felvonulás, ezeket azonban a gyász-vitézekből álló többség leszavazta. A k ö z m u n k a t ö r v é n y j a v a s l a t. Baross Gábor közmunka-miniszter e hó 22-ere értekezletet hívott össze az általa kidolgozott közmunka törvényjavaslatainak tárgyalására. — A j a v a s l a t 170 szakaszból áll. T r e f r o t s. S i m o r. Regéczy József, a nagy-szombati r. kath. tanító-kezdő igazgatója, a vizsgák alkalmával a kir. tanfelügyelő felügyelvi jogának gyakorlásában megakadályozta. Ezen ügyben Trefort miniszter átiratot intézett Simon primashoz, kérvén őt, hogy az igazgatót e magatartásáért szigoruan rója meg s a képesítést nyert tanító-jelöltek tanítói okleveleit aláírás végett a kir. tanfelügyelőnek küldje meg.

Kossuth Lajosról igen örvendetes híreket hoz Helyi Ignacz országgyűlési képviselő, ki most érkezett haza külföldi körutjáról, melyet nevével együtt Svájcban és Olaszországban tett. Kossuth Lajossal Graglia di Piemontban találkozott Helyi, ki egy hetet töltött társaságában Nagy hazánkfűt a legjobb egészségben és derült kedélyhangulatban találta. Testi és lelki ruganyosságából éppenséggel nem vesztett Kossuth Lajos az utóbbi időkben: órákon át képes a hegyek közt sétálni, a nélkül, hogy elfáradna s irdalmi munkásságát is lankadatlanul folytatja. Iratainak negyedik kötetét fejezi be, mely az emigráció történetét a kiegyezésig öleli fel, és javában dolgozik már az ötödik kötetén is, mely „V i s s z a e m l é k e z e s e i t” fogja tartalmazni. A munkában már annyira előre haladott Kossuth, hogy az Athenaeum a jövő év folyamán rövid egymásutánban mind a két kötetet fogja közrebocsátani. — Kossuth Graglia di Biellából már visszatért rendes lakóhelyére Turinba, a hol most állandóan maradni is fog.

Külföldi hírek. Az angol alsóház aug. 11-én azaz ma el fogja halasztani üléseit s az ősi ülésszak csak november elején fog megkezdődni. A király születés-napját Ischben fogja az idén megünnepelni az udvar. A trónörökös pár s a legtöbb főherczeg is jelen lesz az ünnepélyen. — B S c h ö n f e l d az új gráci hadtest-parancsnok, aug. 7-én érkezett Bácsból Grázba, hol a pályaudvaron nagy közönség várt rá.

Zavargások Párisban. — Eudes kommunista temetése alkalmával a párisi sztrájkolók komolyabb zavargásokat idétek elő. A sztrájkolók és a rendőrség közt utcai harc keletkezett, melyben 50 ember megsebesült, 25 pedig elfogott. Páris és London között telefon összeköttetést akarnak létesíteni. Ha a két kormány részéről nehézségek nem merülnek fel, akkor a terv megvalósulása már nem keshetik soká. U r a l k o d ó k t a l á l k o z á s a. — R ó m a i h i r e k s z e r i n t a n é m e t c s á z á r o k t. 18-án érkezik Rómába, hol a pápát is meglátogatja Salm b u r y n y i l a t k o z a t a. A londoni lordmajor által adott lakomán Salsbury egy pohár-köszöntőben egy nyilatkozott, hogy az uralkodók valamennyien a zavartalan béke biztosítására törekednek. — B o l g á r e m i g r á n s o k. Azok a bolgárok, kik a kievi ünnepélyre elmentek, ott Zankovval az élőkön letelepedtek és irodát nyitottak önkéntesek toborzására, Bulgária felkeltése czéljából. — Ö n g y i l k o s h e r c z e g e g. Salm Alfréd herczeg, porosz udvari főmarsal, öngyilkossággal vetett véget életének, midőn figyelmeztették, hogy főmarsal minőségében elbocsátását kell kérnie. — A b o l g á r r a b l ó k f o g l y a i. Egy szófiai távirat azt jelenti, hogy a rablók által foglyul ejtettek a hegységben szabadon bocsátottak s azok Bellovába már meg is érkeztek. Hivatalos jelentés az esetről még nem rkezett. A z e l z á s z l o t h a r i n g i a i v á l a s z t á s o k. Az elzász-lotharingiai helyhatósági választások véget értek és mint a német lapok konstatálják, a bírodalomra nézve részben kedvezőleg ütöttek ki. Politikai jelentőséggel csupán a kerületi gyűlések tagjainak választása bír, mert a közigazgatási közgyűlések választásánál inkább helyi érdekek az irányadók. A kerületi gyűlésekbe történt választásoknál több jelölt, ezuttal elsőszőr, nyiltan német érdeklődés vallotta magát.

Kereskedelmi akadémia.

(A debreczeni kereskedelmi akadémia szervezetének rövid kivonata.)

I. Az intézet alapítása és czélja. A debreczeni kereskedelmi tanintézetet Debreczen az kir. város kereskedő testülete 1869-ben alapította oly czélból, hogy hazafias szellemben oly ifjakat neveljen a magyar kereskedelemnek, kik ne csak kereskedelmi tisztviselők legyenek, hanem oly önálló kereskedők, kik úgy az általános, mint szakműveltségök szempontjából a mai modern kor minden igényeinek a legteljesebb mérvben képesek legyenek megfelelni.

II. Jellege. A tanintézet az 1866. év június hó 5. 15,714 szám alatt kelt közoktatásügyi m. kir. miniszteri rendelet értelmében „k e r e s k e d e l m i a k a d é m i a” czímmel és jelleggel ruházottatott fel.

Az akadémia felett az állami felügyeletet vállas és közoktatási m. kir. minisztérium gyakorolja, azonban földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minisztérium is érvevényesíti e tekintetben befolyását; mindkét minisztérium a felügyelet gyakorlására biztosokat küld ki.

Az akadémia ügyeinek anyagi részét az alapító debreczeni kereskedőtestület vezeti s az oktatásügyekre tek. Fenéryi Zádor Lajos ur testület elnök, tek. Novelly Ede ur iskolaiügyi bizottsági elnök és az akadémiai felügyelő bizottság által gyakorolja befolyását; a szellemi vezetést pedig az akadémia igazgató tanára eszközözi.

III. Tanterv. A debreczeni kereskedelmi akadémia három évfolyamból áll. A harmadik év befejezése után nyerk a tanuló a jogot a zár (érettségi) vizsga letehetésére, melynek sikeres végzése után részesülnek a tanintézetet megillető jogokban és kedvezményekben.

A minisztérialis tanterv értelmében fel-dolgozandó tananyag következő:

- I. K ö t e l e z e t t t a n t á r g y a k. a) Általános tantárgyak: Magyar nyelv, stilszintika és irodalom. Német nyelv. Francia nyelv. Vegytan és vegyi iparműtan. Természettan. Betűszámtan. Egyetemes és magyar történet. Bölcsészeti erkölcsan. b) S z a k t u d o m á n y o k: Kereskedelmi és politikai számtan. Könyvvitel. Kereskedelemisze és levelezés. Kereskedelmi és váltóigjtan. Nemzetgazdaság és pénzügytan. Árúmisze és technologia. Kereskedelmi földrajz és statisztika. Kereskedelem történet. Szépirás.

II. Nem kötelezett tantárgyak

Angol nyelv. Olasz nyelv. Gyorsírás. Tekintettel továbbá a német és francia nyelv fontosságára hetenkint gyakorló óra (önképzőkör) tartatik, hol a növendékek kizárólag csakis e nyelveken érintkezhetnek egymással.

IV. Tanulók felvétele.

1. Az akadémia első osztályába felvételen: a) oly tanulók, kik a reáliskola, gymnasium vagy polgári iskola 4-dik osztályát legalább elégséges sikerrel bevégeztek és ezt bizonyítványval igazolják; b) ily bizonyítvány hiányában oly tanulók, kik a 14-dik életévet betöltötték és a felvételi vizsga alkalmával az érettség azon fokát kimutatják, mely az algymnasium, vagy reáliskola elvégzése által szokott előretni.

2. Felsőbb osztályba csak oly tanuló vétetik fel, ki az előző osztályt ugyanezen intézetben, vagy vele egyenlő fokú kereskedelmi szakiskolán legalább is elégséges sikerrel végezte.

A második osztályba felvétetnek azon újonnan belépők, kik a főgymnasiumot, vagy főreáliskolát elvégeztek.

Vidéki szülők tartoznak fiaik beiratásánál az igazgató tudomására hozni, kit birtak meg a tanuló felügyeletének és gondozásának kötelemével. Vidéki szülőknek az igazgató készséggel jelöl meg oly családokat, kiknél fiaik kellő felügyeletben és gondozásban részesülnek; a teljes ellátás havi költsége az illető igényeihez képest átlag 15—30 frt.

V. Tandíj.

A tandíj 65 frt, mely összeg két részletben, u. m. a beiratáskor és február hó első hetében fizetendő. A tandíj fizetése kötelező még időközben kilépés esetén is.

Szegénysorú, fedhetlen magaviseletű és jeles előmeneteli tanulók a tandíjnak egészben, vagy felben való elengedését folyamodhatnak. Az iskolai- és szegénységi bizonyítványval fölszerelt s a debreczeni kereskedő társulat elnökségéhez czimzett kérvények az akadémia igazgatójánál szeptember hó 5-ig adandók be.

VI. Visszajár. Bizonyítvány.

Bizonyítványok a tanév végén adatnak ki a tanulóknak. Azonkívül a szülők karácsonkor és husvétkor „Értesítők” által kapnak tájékozást fiaik erkölcsi magaviseletéről és tanulmányi előmeneteléről.

Felsőbb osztályba csak az mehet, ki egy tárgyból sem nyert „elégtelen” osztályzatot. Ki legfőkébb két tárgyból nyert „elégtelen” jegyet, a kitűzött határidőben javító vizsgát tartozik letenni. A javító vizsgálatért, ha az a rendes időben tartatik meg, külön díj nem jár.

A harmadik évfolyam befejeztével a tanuló a kiküldött miniszteri biztosok jelenlétében érettségi vizsgálatot tesznek és ennek eredményéről érettségi bizonyítványt nyernek, mely őket feljogosítja arra, hogy hadkötelezettségek mint egyévi önkéntesek teljesíthessék, azon esetben, ha az akadémiaba belépés előtt középiskolai négy osztályt végzett és erről nyilvános bizonyítványt nyert.

VII. Jogok és előnyök.

A harmadik évfolyamot végzett és érettséget tett tanuló feltétlenül élvezi az egyéves önkéntességi jogot.

Az alsóbb osztályba járó, de törvényes korosztályt elért hadkötelesek a védőtörvény utasítása értelmében feltétlesen tanulmányaik végzéséig nyerk a jogot.

Eddigél a tanoda összes végzett hallgatói a fővárosban és vidéken, első rangu nagy kereskedésekben, bankoknál, pénz- és biztosítási ülétekben, ipar- és forgalmi vállalatoknál előnyös alkalmazást nyertek, azonkívül az államhivatalnokok minőségéről hozott 1883. évi I. törvényczikk a tisztességes életpályák: posta-szaknál, pénztári-szaknál, kezelési-szaknál stb. egész sorát nyitotta meg.

VIII. A tanév tartama, beiratások. A tanév kezdődik szeptember 1-én és végződik június 30-kán. A július-augusztusi szünidőn kívül még csak két kisebb szünet van karácson- és husvétkor. A felvételi szeptember elején és pedig 1—4-ken személyes jelentkezés, akadályozás esetén helyben való megkeresés, azonnal azonban az igazgatóságához intézett folyamodvány útján történik.

A beiratások és felvételi vizsgálatok augusztus 30-tól szeptember 5-éig tartanak reggel 8—12 és délután 3—5 óráig.

Minden egyebekre szivesen nyujt felvilágosítást, valamint évi jelentésekkel (programokkal) szolgál a debreczeni kereskedelmi akadémia igazgatója:

Dr. Bayer Ferencz.

A lengyelirtás.

A „Magdeburgische Zeitung” e hó 5-diki számában vezércikkben ünnepli a lengyelirtás nagy művét, mely most kezdődik meg teljes erővel és brutalitással. Végrehajtának mindama kegyetlen rendszabályok, melyeket Bismarck megszavaztatott a törvényhozó testületekkel, hogy a lengyeleket Pozenben megfoszssa nemzetiségüktől, anyanyelvüktől, iskoláiktól. S az a lap, mely e felháborító rombolást és pusztítást adatokkal világítja meg, kérkedve zengi dicséretét a hallatlan erőszakoskodásoknak, vagy a mint ő nevezi, a germanizációs munkájának.

A cikk így hangzik: „Nagy meglepődést kelt minden német kezeiben, hogy a lengyelek élénk agitációjával szemben végrehajtásra kerülnek, vagy már kerültek is az ország keleti részében a kormány és a kamarák által a németiség oltalmára elfogadott rendszabályok. Azokat a lengyel gimnázium tanárokat, a kik túlságosan nagy buzgalmat fejtettek ki a lengyel ügy érdekében, csaknem kivétel nélkül áttelepítették Schleswig-Holsteinba, Vesztfáliába, Hessen-Nassauba, a rajnai és a szász tartományokba. Néhány száz lengyel néptanító szintén új állást kapott a nyugati tartományokban és számtalan német tanítót küldtek Pozenbe és nyugati Poroszországba, hogy megkezdjék az iskolákban a germanizáció munkáját. A lengyel nyelv tanítása kitöröltetett az összes lengyel iskolák tantervéből; a német nyelv oktatása azonban olyan kiterjedést nyert, hogy jövrőre minden felig meddig tehetőes lengyel gyermek iskoláit végzeve, meglehetősen bírja majd a német nyelvet. Az iskolák és iskolai osztályok jelentékenyen szaporították, hogy egy tanító százhusznál több gyermeket ne oktasson. Szegény német középiskolások és diákok közt évenként 300,000 márkát osztanak szét 300—900 márkás ösztöndíjakban, hogy derek törzset neveljék a német hivatalnokoknak, orvosoknak, ügyvédeknek, tanítóknak és gyógyszereseknek. A lengyel újonczokat, évenként nyolcz-kilenczezeret, tisztá német ezredbe sorozzák s úgy osztják be az egyes századokba, hogy három esztendeig csak német szót hallanak s a német nyelvet tökéletesen megtanulhatják. A lengyel hivatalnokokat is eltávolították nagyrészt a lengyel igazgatósági kettől. Az Ems, a Vesper, a Rajna és az Elba mellett más foglalkozást találtak. Nagyon előre haladt már a telepítés munkája. Abból a száz millió márkából, mely lengyel nemesi birtokok megváltására volt szánva, kiadtak már körülbelül husz milliót. Megvásároltak és részben parcelláltak is már 150,000 hold lengyel földet, vagyis hét négyszög mértődnél többet. A régi nemesi székhelyeken tíz német falu létesült, Dallnik-Paruske falujában Flator mellett például 22, Komoroban 13, Sionskoben Ravics mellett 33, Svinariyban 37 német paraszt lett új hazát. Reméljük, hogy a lengyel helységneveket nem sokára németek váltják fel. A telepítő bizottság sok lengyel földet vásárolt, különösen azokban a kerületekben, a hol a németek alkotják a lakosság kisebb részét, hogy a németiség ezekben megerősödjék s a lengyeliséget lassankint elnyomhassa és magába szívhasssa. Így már sok lengyel birtok ko-

rult német kézre és sok befolyás ragadtattott ki a lengyelek kezéből. A jövő század elejével a lengyel nemesség minden valószínűség szerint eljátszotta szerepét Pozenben és nyugati Poroszországban s akkor végkép biztosítva lesz a német elem túlsúlya. Ha a kormány germanizáló törekvéseben oly szilárd és erélyes marad, mint a milyen most, akkor egy emberöltő múlva a német birodalom nyugati részében a lengyel nép nemetül épp úgy beszél majd, mint lengyel anyanyelvén s egy évszázad múlva a Varthe, Netze és a Visztula vidéke is épp oly jó német lesz, mint a legnémetebb tartományok: Vesztfália és Hannovera!”

Ajánljuk e cikket az erdélyi szász igazgatók és mindazok figyelmébe, a kik elnyomástól panaszokdnak Magyarországon, itt hol annyira korlátlan szabadságokat élveznek a nemzetiségek, hogy sajtójuk és idegen pénzzel fizetett bujgatóik is szabadon folytathatják államellenes üzemleiket. De itt volna az ideje, hogy akadonj végre egy magyar Bismarck, nem azért, hogy nemzetiségeket irtson ki, mint azt Pozenben teszik, hanem hogy kipusztítsa a népámitó sulferájnos bujgatókat, a panszláv és dákorkomán lázítókat!

HELYI HIREK.

* **Uj honvéd igazolvány.** A debreczeni 1848/9-iki honvéd-egylet tagjai eddigéig igen egyszerű igazolványi jeggyel bírtak, melyet azonban most díszes kiállítású, az utókor előtt szép emléket képező igazolvánnyal fognak becsereélni. Márcz. 15. negyvenedik évfordulójának emlékére határozta el a honvéd egylet ezen új igazolványoknak készítését, melyeket a Kutasi Imre könyvnyomdája állított ki. Felül — koszoruba övezve — egy honvéd érdemjel látható, ez alá jön az igazolt honvéd neve és rangja; — jobb oldalon csaták van, a mint egy fiatal honvéd — leölt bajtársa mellett — fegyverét tölti, — baloldalon — halálfejes sarkóra támaszkodva — busuló honvédek látványát, — egyikő — lebecsátva s zászlót — fejével a sarkóra borul, a másik pedig kardját iparkodik eltörni; — alól — különféle hadiszerek közt — a honvéd-egylet pecsétje van. Az igazolvány szelén diadalmas csaták napja olvasható. Az egész szép képet a nap sugarai világítják meg. Meglátáothó tehát a képen a győzelem és vitézség felelti öröm, — valamint a kaján árulás által előidézett sötét napok feletti hazafini fájdalom is. — Egy-egy ilyen igazolt-jegy ára — a költséges kiállításra való tekintettel — 20 kr s a régi igazolt-jegy elmutatása mellett cserélteket be. Boldognak érezheti magát az, a ki ilyen emlékek birtokában lehet, mert még a késő utódok is tisztelettel fogják említeni azon őstük nevét, ki fegyverrel védté hazája szabadságát s sértetlenül átadta azt az utókoroknak!

* **Törvényeszkői hírek.** A depr. kir. bünyenyítő törvényeszkői legközelebb a következő végtárgyalások vannak kitűzve: Aug 16-án: Weisz Herman ellen, uszora vétség miatt. Aug. 17-én: Szűcs Péter és társai ellen, ha-

tóság elleni erőszak büntette, súlyos testi sérítés vétsége és közrend elleni kihágás miatt.

* **Aug. 13.** Hétfőn lesz aug. 13-ika, a világi fegyverletétel 39-ik évfordulója. Más városokban e napot — például a szomszéd Nagy-Váradon — templomi gyász isteni tisztelettel szokták megülni, — mi nálunk azonban eddig nem volt szokásban e nap megünneplése, így kérdés, valyon az idén fog-e történni valami? Még eddig legalább semmiféle mozgalom híret nem vettük.

* **A r. kath. templom betörői** tegnap állottak a kir. törvényeszkői előtt. Friedl Béla és társai ellen a megállapított tényállás a következő: Friedl Béla és Varga Sándor önként elismerték, hogy Rubi Sándorral együtt megbeszélés folytán elhatározták, miként a debreczeni róm. kath. templomban levő gyűjtő szekrényt feltörök s annak tartalmát elulajdonítták, 1887. évi december 19-én megállapodtak abban is, miként a cselekményt másnap reggel hajtják közösen végre. — Deczember 20-án reggel az an. csakugyan megjelent Friedl Béla és Varga Sándor a templomban s az isteni tisztelet végeztel elbujva, magukat bezáratták s a cselekményt, bár Rubi meg nem érkezett, végre is hajtottak oly módon, hogy a bünjelkent beszerzett vasakkal a falba erősített záros szekrényt felcsúszították s abból 2 forint 80 krajczárt kivéven, megosztották s a jutalékokat még a nap elelem s italra, színházra el is költötték. — Friedl Béla (ki mellesleg legyen mondva már két ízben volt büntetve) és a 13 éves beszámítási képességgel bíró Wlossak Máté elismerték a vizsgálat adataival egyezően, hogy 1888. évi mártius végén Fehér Sámuelné bezárt szekrényéből alkülcscsal 140 frtot magukhoz véve elszöktek s a pénznek Budapesteni elköltése után 1887. ápril 23-án Czegledre érkeztek, ahol ehezvén, Dezi Péter kárára zsemlet és szalámit kísérlettek meglopni, de tetten érettek, majd ápril 27-én előzetes megbeszélés után a róm. kath. templomba mentek, Wlossak az isteni tisztelet után magát oda bezáratta s az ajtó belső akasztóját kifizetvén, oda Friedl Bétát beocsátotta, ahol aztán 10 drb záros perselyt egy vas szeggel feltörték s az abból kiszedett 10—15 frtnyi készpénzen megosztották. A tegnapi végtárgyalás alkalmával vádlottak beismerésben lévén, Friedl Béla 4 évi fegyház, 5 évi hivatalvesztésre, Varga Sándor 1 évi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre ítéltetett. Harmadrendű vádlott Wlossak Máté ellen az eljárás meg lett szüntetve. A vádlottak és kir. ügyész megnyugodtak az ítéletben.

* **Móricz József találkozósa anyjával.** A debreczeni apagyilkos, Móricz József honvéd szakasz-vezető, a budapest-kerületi honvéd-fogházban várja a hadbírószék ítéletét. A fogház főfoglárja, Erzbucker Ferencz törzsrörmester, a kinek humánus bánásmódját a folyok nem győzik eléggé dicsérni, most szabadságon van. Helyette most Kőrösi alfoglár végzi a teendőket, ő gondolja Móricz Józsefet, a ki különben most is olyan csendes, a milyen ott tartózkodása óta mindig volt.

A vizsgálatot Kovács százados hadbíró szakadatlan buzgalommal vezeti. Az óriási munkát, mintegy 60 személynek kihallgatását, a vallomások jegyzőkönyvébe vételét ő végzte el aránylag rövid idő alatt s nemrég érkezett vissza Debreczenből, hogy a vizsgálati anyagot rendezze.

A vizsgálatnak egyik legszomorúbb akasztékeden folyt le a fegyvergyári laktanyában, a hadbírószék osztagi nagyteremben. Ekkor szembesítették — ugyanis Móricz Józsefet edes anyjával, ő z v. Móricz Andrásnéval és nővérével.

Móricz Andrásné, szül. Bikfalvi Erzsébet a mult szombaton érkezett Budapestre hajadon leányával és a Pannónia-szállóban vett lakást Már másnap kimentek a fegyvergyári laktanyába és jelentkeztek Kovács százados előtt. Kértek, hogy engedje meglátogatni a szerencsétlen fiút, de erre a százados nem adhatott engedélyt, mert a hadbírószék törvények szigorúan tiltják, hogy bárki beszélhessen a vizsgálati fogolylyal.

Kedden délelőtre azonban beidézték őket, mert ekkor kellett végbemennie a szembesítésnek. Móricz Józsefet két hónapra vezette fel-tűzött szuronylyal a hadbíró elé.

Kovács százados hadbíró mindenképpel ismételtén kihallgatta Móricz Józsefet a vald főbb körülményeire nézve. Móricz egyenesen, határozottan felelt. Móricz tagadja, hogy apját gyilkos szándékkal kereste volna föl. Mentsegiül felhozza, hogy hiszen a fegyverét is künn hagyta az ajtó előtt. Ő csak meg akarta kerélni, hogy legyen jobb szízzel anyja és nővérei iránt.

Apja azonban ajtóat mutatott neki, sőt meg is ütötte. Ekkor követte el a szomorú tettet. Erzi, hogy bünös és nem áltatja magát azzal, hogy büntetése enyhe lesz.

Ezután Kovács hadbíró bevezette a terembe Móricz Andrásné.

A nő szeméből szakadt a köny, mikor meglátta a fiát.

— Miattam lettél bünös! — kiáltott fel s leléje akart rohanni. A katonák szeliden visszatartották a roskadozó nőt s leültették egy székre.

Móricz fia meintségére vallott. Vallomása mindenben megegyezik azokkal, a miket Móricz József mondott.

Néhány perczzel később bevezettek Móricz Erzsébetet, az apagyilkos nővérét. A leány folyton zokogott a kihallgatás alatt s ezt hajtogatta:

— Józsi, Józsi, mit tettel? A szembesítésnél az anya, a leány és a fiu könyezve álltak egymással szemközt. Móricz József sokáig küzdött önmagával, hogy elfojtsa zokogását. A köny azonban ott ragyogott az ő pillán is. A kihallgatás és szembesítés jó negyedóraig tartott s Móricz leányával ekkor elhagyta a kaszárnyát.

Kovács hadbíró most már gyorsan fogja a vizsgálatot befejezni s talán még e hó folyamán meg lesz az ítélet is.

Móricz József és leánya már visszatartak Debreczenbe.

* **Elhunyt polgármester.** Csak nem régen adtuk hírt arról, hogy Czegledy Lajos, H. Szoboszló polgármestere — betegkedése miatt — hivataláról lemondott; — azt is megirtuk, hogy a polgármester-választás legközelebb megejtetik H. Szoboszlón, mellettt ez azonban megtörténhetett volna, a lemondott polgármester elhunyt s tegnap már el is temettek. Az elhunyt csendes öreg ur volt, ki a megye-gyűlések alkalmával ritkán szólalt fel, akkor is többnyire csak annyit mondott: „Az állandó választmány javaslatát elfogadom!” — Haláláról a következő gyászjelentést adták ki: „Mély fájdalommal jelentjük a forró szere-

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA

Segesvár és Petőfi.

Irta: Id. Gyalokay Lajos.
(Folytatás.)

Igen! ha Kazinczy a magyar kormány parancsa és Bem felszólításának engedelmessége, jól táplált és fölszerelt, egészen pihent 10 ezer emberével és 30 ágyújával Erdélybe bevonul s Bemmel egyesülve, előbb a Grotenhjelm hadosztályát, majd Bemnek ösmert taktikai ügyessége és gyorsasága mellett Lúders és Clam-Gallas hadcsapatait egyenként sikerült volna összetörni, demoralisálva az országból kiszorítani: akkor igenis, egészen más képe, más eredménye lett volna az erdélyi hadjáratnak.

Sőt miután Paskewics, a magyar seregekkel történt első mérkőzése után, császárhához intézett jelentésében reménytelenül az iránt, hogy a hadjáratát, illetőleg feladatát a nyár és ősz folyama alatt befejezhesse, a teli szállásokra leendő visszavonulás tárgyában parancsot kért: Bemnek győzelme, sikeres hadművelete következtében, a magyar szabadságharc is bizonyára kedvezőbb nemzetközi és hadászati fordulatot nyert volna.

Kazinczy azonban jónak találta azt üzenni: hogy ő egy idegen kalandor parancsainak magat alá nem rendeli.

Így történt azután: hogy Kazinczynek gyönyörű hadoszálva a nélkül, hogy az orosz hadjáratban egy lövést tett volna, Zsibónál a fegyvert letette.

En nem sok idő múlva ezen catastrofa után találkozom és beszéltem Kazinczyval Terebes neva község mellett, kit és hadosztályának tisztikarát, csekély számú chevaullegers csapat kísért Margittán át Nagyváradra.

Többen a tiszték közül, kiket személyesen ismertem, megállíták kocsimat és kínos sejtelmektől kintzott aggodással kérdezősködtek

tőlem a dolgok állásáról és különösen a honvéd hadsereg jövőjét érdeklő hírekről.

Leplezetlenül elmondám nekik: hogy az osztrák kormány czélzatról kezd már a fátyol lehullani; s hogy a legmagasabb körökből kiszivárgott és az illetékes közegek által megczafolni nem is igyekezett hírek szerint azon tisztet, kik az osztrák hadseregben szolgáltak, bebörtönözék és haditörvényeszek elé állították, a többieket pedig besorozzák.

Együttal figyelmeztettem őket, hogy vak bizalommal, elcsábított reményekkel ne menjenek belé önként a verembe, hanem — ha tehetik — igyekezzenek a vérengző üldözés vihára elől menekülni.

Szegény barátim elborult arczán láthatólag túkrözödött azon mely hatás, melyet előadásom lelkekre gyakorolt. Többen, de különösen Endes őrnagy, sürgetve kértek, hogy közleményeim mondanám el Kazinczy tábornoknak is.

Bárha az osztrák őrség jelenlétében nem járt veszély nélkül ez az egész hosszú menet megállapodásra birt, sűrű csoportosulás, sürítés és tanácskozás; mindazonáltal most emberi, hazafini és katonai becsületem föllétezt azon gondolat ellen, hogy szegény elámitott győvertársaimat figyelmeztetés nélkül lássam vesztőbe sietni, engedtem fel vasuknak s általuk kísértetve, Kazinczy kocsijához mentem.

Kazinczy gyönyörű három lóval befogott elegans kocsiban ált. Élte delén levő szép férfi volt, arczán jelentőségteljes vonásaival az önelégült dönyfnek. Testét tabornoki egyenruha fezte, melyre féldalról a por ellen szürke köpeny volt vetve.

A kölcsönös bemutatások után és az ő felhívására neki is elmondam mindazt, a mit tudtam és hallottam.

Előadásom alatt Kazinczynek ajkai körül egy bizonyos sértő neme a causticus mosoly-nak lebegett, s midőn bevégeztem, előrehajlott állásából a kocsiba visszadől, szeméit gunyosan végigjártatva rajtam, azt mondá: „engem az ilyen koholt mesék és rágalmak el-

nem ijesztenek, én nem félek semmitől, az én rangom biztosítva van, menjünk tovább!”

Ezzel köszönes nélkül elhajtatott. De nem így a többi tiszték. Meleg kézszorításokkal köszöntek meg figyelmeztetésem és biztosítottak: hogy az első alkalmat használni fogják a menekülésre.

Később csakugyan hallottam, hogy Eades őrnagy többedmagával Szalárdon bucsuzás nélkül ott hagyta a németeket.

Szegény Kazinczy! életével bűnhődött hibája s hiu hiszékenységeért. Az osztrák haditörvényeszek halálra ítélté és Aradon föblövelte.

Bocsánatot kérek ezen kitérésért. Nem az elmélet szabályai szerint rendszeresen soroknak.

Jegyzeteim legfőlebb az apró, de hiú fényképek érdemével bírnak. Fényképek, melyek a multba visszatekintő emlékezet eseményről eseményre szálló sugarai által nyerték életet, s melyeknek összefüggését és sorrendjét csakis az eszmerokonság delejes folyama képezi.

Most pedig visszatérve a segesvári útközetre, elbeszélem élményeim közül azokat, melyeket 39 év vátozatos eseményeinek árja emlékből ki nem mosott, az újabb izgalmak, gond és gyarló feledékenység, egymás felett képződött réteggel még el nem takart.

Ezen rövid és töredékes emlékiratnak jelszavával az igazságot választottam Attól a sok dicsőkvéstől, arczatlan hazugságoktól, azoktól a fonókába illő képtelen meséktől, melyek különösen Petőfi Sándor személyére vonatkozzalq hiu és szereplésben szenvedő emberek agyából gomba módra keltek ki, s melyekkel a magyar nép kegyeletét tévutakon vezetve, már több ízben nevétsége fölvetésekre és kutató kísérletekre csábították, annyira megundorodtam: hogy itt saját emlékezetem szigorú ellenőrzése és a képzelődés megfékezésére mellett, csak azt és annyit fogok megemlíteni, a mit biztosan tudok

és a mennyiért a felelőseget el is vállalhatom.

S mert Petőfi Sándorról egy pár érdekés és jellemző, tehát följegyezésre méltó dolgot akarok elmondani, annál fogva elbeszélésemet 1849-ik év július 30-ától kezdem meg.

Ezen nap kora reggeli óráiban, parancsolat szerint, a vezér szállásánál megjelentem, ott már mindent becsomagolva, indulásra készen találtunk. Az altábornagy még néhány szóbeli rendeletet adván ki, hozzám következő kérdést intézte: „Haben Sie, mein bester, die Staudes-Ausweise von gester bekommen?” Tagadó válaszom után csak annyit mondott: „Schon gut, Sie werden auch mitkommen.”

Ekkor mindnyájan elindultunk, hogy az utczán sorba állított kocsikra felüljünk. Midőn saját alkalmatosságom epen elhelyezkedni akartam, észreveztem Petőfit, ki szeméit a kocsioron keresztül végig jartatva és kezeivel intve egyenesen felém tartott.

Hozzám érkezve így szólított meg: „pajtás, nekem azt mondták, hogy nekem magadnak van kocsid, adhatnál-e nekem egy kis helyet?”

„Egész örömmel,” feleltem én s ő besemvárva, hogy neki jobb oldalról helyet csináljak, bal felől a kocsira felpattant s mikor én vele helyet cserélni akartam, trefás haraggal reám kiáltott: „ne komédiázz velem bárátnom, mert mindjárt itt hagyjak!”

A kanapé-vitának elintézése után azonban megindultunk, s Petőfi érdeklődő kérdésekre válaszul beszélt nekem: hogy ő előtte való nap Egressy Gábor társaságában érkezett Maros-Vásárhelyre, azonnal tisztelkedett az öreg urnál, ez őt a legmelegebb örömmel fogadta és szokása szerint fiának nevezve felhívta: nem volna-e kedve másnap Segesvár alá menni, hol az oroszoknak egy kis meglepetést és szárazkást akar szervezni?

(Folyt. kov.)

A városi tanács egyik legszomorúbb akta...

Móricz Andrásné, szül. Bükfalvi Ernő...

Rebula deléltre azonban beidéztek őket...

Kovács szászok hadbírójainak mindenképp...

Ajja azonban ajtó mutatott neki, sőt meg...

Erősen Kovács hadbíró bevezetett a...

A nő szeméből szakadt a könny, mikor...

— Miatlan lettél bűnös! — kiáltott...

Móricz néha melegségre váltott. Vallo...

Nemany percet később bevezettek Mó...

— Józsi, Józsi, mit tette? —

A szembesítésnél az anya, a leány és a...

Kovács hadbíró most már gyorsan fogja...

Ehnyit polgármester. Csak nem rege...

— A mennyeiért a felelőseget el is vállal...

S mert Petőfi Sándorral egy pár érde...

Ezen nap kora reggeli óráiban, paran...

Ekkor mindnyájan elindultunk, hogy az...

Hozzám érkezve így szólított meg: „paj...

„Egész örömmel,“ feleltem én s ő be sem...

A kanapé-vitának elintézése után azon...

— Haldolós. Szabó Imre városi...

hivatalnok neje (előbb Tökés Gyuláné) szom...

— Haldolós. Szabó Imre városi...

hivatalnok neje (előbb Tökés Gyuláné) szom...

— Haldolós. Szabó Imre városi...

hivatalnok neje (előbb Tökés Gyuláné) szom...

— Haldolós. Szabó Imre városi...

hivatalnok neje (előbb Tökés Gyuláné) szom...

— Haldolós. Szabó Imre városi...

hivatalnok neje (előbb Tökés Gyuláné) szom...

tett férj, apa nagypapa és dedapa Czegléd...

* Országos vásár. A sertés-vásár igen...

* Eső-kronika. Egy buzgó krónika-olvasó...

* Értesítő. Beküldetett hozzánk a debr...

* Novellá-tízet (internatus). A szegedi...

* A debreczeni szintársulat, szép párto...

* Masiroznak a katonák! A 34. gyalog...

* Erdemkereszt adományozás. A király...

* Debreczen elűnt fia. Szegeden, a papu...

* Egyéves kereskedelmi szaktanfolyam...

* Haldolós. Szabó Imre városi...

hivatalnok neje (előbb Tökés Gyuláné) szom...

* A zöldes kert augusztusban. Milyet...

* Följelentés egy népbank ellen. A „bűs...

* Apróságok. V e n d é g l ő b e n .

* Koldusok. K o l d u s .

* Szamrejtvény. K ö z l i : — a — a .

* Öngyilkosság az anya sirján. Feltűn...

* Haldolós. Szabó Imre városi...

hivatalnok neje (előbb Tökés Gyuláné) szom...

is bérelt, melyben boldogul élhet kedves...

* Utmutató a postán és távirán. A kir...

* Zene. A „Magyar király“ hoz címzett...

* Hazánk s a külföld. — A nagy tiltakoz...

* Közgazdaság. G a b n a á r a k .

* Szamrejtvény. K ö z l i : — a — a .

* Öngyilkosság az anya sirján. Feltűn...

* Haldolós. Szabó Imre városi...

hivatalnok neje (előbb Tökés Gyuláné) szom...

hivatalnok neje (előbb Tökés Gyuláné) szom...

hivatalnok neje (előbb Tökés Gyuláné) szom...

hivatalnok neje (előbb Tökés Gyuláné) szom...

Gazdák és iparosok általános sítelszövet...

ajánl jó minőségű oliva gépolajat, gyantát, DOHÁNYZSINEGET,

Mindennemű száj- és fogbajokat kezel, valamint odvas fogakat és fogtőveket

Dr. TIHANYI SAMUEL rendelő óráiban (reg. 8—9 ig, d. n. 2—4 ig.)

Megérkeztek a legújabb divatu tisztá gypajból készült tavaszi és őszi

„BRASSÓI“ gypajszövetek, melyek finomság és tartósság tekintetében minden más kül- és bel-

A n. é. közönség minél tömegesebb látogatását kéri BIEDERMANN E. és FIA,

Hol egyszersmind miként a mult évben, ugy ez idő szerint is a raktáron levő kül-

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER legjobb asztali- és üdítő ital, kitűnő hatásának bizonyult köhögéssel, gégebajokkal, gyomor- és hólyagbetegségekkel.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

